

گزارش

صادرات کفپوش‌های نساجی ایران

تهیه و تنظیم: مهندس شهرام شاه‌بابایی - مدیر عامل شرکت شیمی فرایند مهر آریا

پوشاک (با سهم ۶ درصد) است.

در سال ۱۳۹۰، افغانستان، عراق و امارات متحده عربی با به ترتیب ۲۴۴، ۱۰۹ و ۱۰۷ میلیون دلار، نزدیک به ۷۰ درصد از کل واردات نساجی و پوشاک کشورهای همسایه از ایران را به خود اختصاص دادند. در این سال واردات دیگر کشورهای همسایه کمتر از ۵۰ میلیون دلار بود. در مجموع ۴۶ درصد از کل صادرات ایران به همسایگان خود در سال ۱۳۹۰ شامل منسوجات و پوشاک است.

در این سال افغانستان با واردات ۲۴۴ میلیارد دلاری منسوجات و سهم ۱۳ درصدی آن از کل واردات این کشور از ایران، مهم‌ترین بازار نساجی ایران محسوب می‌شد. در سال ۱۳۹۳ واردات منسوجات افغانستان از ایران به ۱۸۲ میلیون دلار کاهش و واردات عراق به ۱۷۷ میلیون دلار افزایش یافت. در سال ۱۳۹۵ صادرات نساجی و پوشاک به کشورهای افغانستان، عراق و امارات متحده عربی، به ترتیب ۲۷۴، ۱۹۲ و ۴۴ میلیون دلار بود که نشان‌دهنده تغییر مثبت ۱۵۲ درصدی برای عراق و به ترتیب منفی ۲۱ و ۵۹ درصدی برای افغانستان و امارات متحده عربی می‌باشد.

در سال ۱۳۹۰ سهم عراق از کل صادرات نساجی و پوشاک ایران فقط ۹ درصد

صادرات نساجی و پوشاک ایران از حول و حوش ۹۰۰ میلیون دلار در اوائل دهه هشتاد به نزدیک ۱۲۰۰ میلیون دلار در پایان آن بالغ شد، اما مجدداً رو به کاهش نهاد و به حدود یک میلیارد دلار در سال‌های ۱۳۹۳ و ۱۳۹۵ رسید. صادرات نساجی و پوشاک ایران در دو دهه اخیر بین ۸۵۰ تا ۱۲۶۰ میلیون دلار در نوسان بود و در سال‌های ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷ به ترتیب به ۱۲۶۰ و ۱۱۳۰ میلیون دلار بالغ گردید.

صادرات صنایع نساجی و پوشاک ایران از حدود ۳۰۰ میلیون دلار در سال ۱۳۸۰ به ۹۰۰ میلیون دلار در سال ۱۳۹۷ صعود کرد. روند مستمر کاهش صادرات فرش دستباف مانع از رشد صادرات نساجی و پوشاک کشور و به ویژه در سال ۱۳۹۷ شده است. در سال ۱۳۹۵ سهم کفپوش‌های دستباف ۳۶ درصد، کفپوش‌های ماشینی ۳۱ درصد، منسوجات دیگر ۲۸ درصد و پوشاک فقط ۵ درصد از کل صادرات منسوجات و پوشاک ایران بود.

از مجموع ۱۱۳۰ میلیون دلار صادرات نساجی و پوشاک ایران در سال ۱۳۹۷، ۶۶۸ میلیون دلار شامل کفپوش‌های ماشینی (ماشینی ۴۱۷ میلیون دلار با سهم ۳۷ درصد و دستباف ۲۵۱ میلیون دلار با سهم ۲۲ درصد)، ۳۹۷ میلیون دلار شامل سایر منسوجات (با سهم ۳۵ درصد) و ۶۵ میلیون دلار شامل

هفتمین رتبه جهانی را کسب کرد. در سال ۲۰۱۸ میلادی صادرکنندگان مهم کفپوش‌های نساجی به ترتیب چین با ۳، ترکیه با ۲.۳، هند و بلژیک هر یک با ۱.۷ و آمریکا با یک میلیون دلار و ایران با ۶۷۰ میلیون دلار بودند. روند جهانی صادرات کفپوش‌های نساجی نشان می‌دهد که در طی دو دهه اخیر تجارت جهانی آن به میزان بالایی افزایش یافته است و ایران که در این زمینه از نظر تاریخی دارای نفوذ بازار بالایی در سطح جهان بود، سهم از بازار خود را از دست داده است.

سهم ایران از صادرات جهانی کفپوش‌های نساجی از ۷.۵ درصد در سالهای ۲۰۰۱-۲۰۱۸ میلادی به ۴ درصد در سال ۲۰۱۸ میلادی تنزل یافت. صادرات کفپوش‌های بافته شده تاری-پودی (عمدتا شامل فرش ماشینی) جهان از ۱.۸ میلیارد دلار در سال ۲۰۰۱ میلادی به ۵ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۸ میلادی افزایش یافت. با وجود این که بلژیک اولین صادرکننده جهانی این کالا به شمار می‌رفت، به تدریج از ترکیه به میزان زیادی عقب افتاد. در سال ۲۰۱۸ میلادی کشورهای ترکیه با ۱۹۰۰، هند با ۵۶۰، بلژیک و چین هر یک با ۴۷۰ و ایران با ۳۷۰ میلیون دلار مهمترین صادرکنندگان جهانی این کالا به شمار می‌رفتند. در دو دهه اخیر ایران توانسته تا سهم خود را از بازار جهانی کفپوش‌های بافته شده تاری-پودی از ۲.۸ درصد در سال ۲۰۰۱ میلادی به ۶.۲ و ۷.۳ درصد به ترتیب در سالهای ۲۰۱۷ و ۲۰۱۸ میلادی افزایش دهد.

در سه سال اخیر دو-سوم صادرات فرش ماشینی ایران به کشورهای عراق و ترکیه صورت گرفته است. صادرات فرش ماشینی ایران به عراق ۱۴۶ میلیون دلار با سهم ۴۳ درصد و افغانستان ۸۳ میلیون دلار با سهم ۲۵ درصد در سال ۲۰۱۸ میلادی بود. در این سال سایر بازارهای مهم صادراتی فرش ماشینی ایران عبارتند از پاکستان با ۱۵.۵، چین با ۱۱.۸، استرالیا با ۷.۵، قطر با ۷.۳، امارات متحده عربی با ۶.۷ و ترکمنستان با ۶.۵ میلیون دلار.

سهم اقلام از صادرات نساجی و پوشاک ایران (میلیون دلار، ۲۰۱۸)

کفپوشهای دستباف، ۲۵۱	سایر منسوجات، ۳۰۰
پوشاک، ۱۶۱	کفپوشهای ماشینی، ۴۱۷

مرجع: نتایج پژوهش با استفاده از داده‌های گمرک ایران

بود که در سال ۱۳۹۵ به ۲۷ درصد و در سال ۱۳۹۸ به ۳۵ درصد افزایش یافت. در شرایطی که در سال ۱۳۹۵ نسبت به سال ۱۳۹۰، صادرات نساجی و پوشاک ایران تقریباً در همه بازارهای اصلی بین ۲۰ تا ۶۰ درصد افت داشت، رشد بالای صادرات به بازار عراق موجب شد که به میزان قابل توجهی این افت صادرات جبران گردد.

صادرات صنایع نساجی و پوشاک ایران به کشورهای عراق و افغانستان به ۵۹۰ میلیون دلار در سال ۱۳۹۸ بالغ گردید که دو-سوم از کل صادرات صنایع نساجی و پوشاک ایران را پوشش می‌دهد. صادرات نساجی و پوشاک ایران در طی سال‌های ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷، به عراق از ۳۱۸ به ۳۹۸ میلیون دلار افزایش و به افغانستان از ۲۴۵ به ۱۹۰ میلیون دلار کاهش یافت. با توجه به حجم پایین صادرات کفپوش‌های دستباف (قالی و گلیم) به کشورهای همسایه، برآورد می‌گردد که بیش از ۹۰ درصد صادرات صنایع نساجی و پوشاک به کشورهای منطقه صورت پذیرد.

با وجود افزایش صادرات صنعت نساجی از ۱۵۰ به ۸۰۰ میلیون دلار در طی دوره ۹۷-۱۳۸۰، صادرات کفپوش‌های دستباف از ۵۶۰ به ۲۵۰ میلیون دلار کاهش یافت. در همین دوره صادرات انواع کفپوش‌های ماشینی از ۶۰ به ۴۲۰ میلیون دلار افزایش پیدا کرد.

سهم انواع کفپوش‌ها (اعم از دستباف و ماشینی) از کل صادرات نساجی کشور که در اوائل دهه هشتاد بیش از ۸۰ درصد بود، در حال حاضر به ۶۳ درصد رسیده است. سهم صادرات فرش و کفپوش‌های دستباف از سه-چهارم کل نساجی کشور، هم اکنون به کمتر از یک-چهارم تنزل یافته است. افزایش صادرات کفپوش‌های ماشینی توانست که جایگزین افت صادرات فرش دستباف شود.

صادرات کفپوش‌های ماشینی نساجی از کمتر از ۱۰۰ میلیون دلار در اوایل دهه هشتاد به بیش از ۴۰۰ میلیون دلار در چند سال اخیر بالغ گردید و در نتیجه به رغم کاهش صادرات کفپوش‌های دستباف، منجر به افزایش صادرات انواع کفپوش‌های نساجی شد.

در سال ۱۳۹۸، از مجموع ۶۶۸ میلیون دلار صادرات کفپوش‌های نساجی، ۳۳۷ میلیون دلار (با سهم ۵۰ درصد) شامل فرش ماشینی، ۲۵۱ میلیون دلار (با سهم ۳۸ درصد) شامل فرش دستباف و ۸۱ میلیون دلار (با سهم ۱۲ درصد) شامل سایر کفپوش‌های نساجی است.

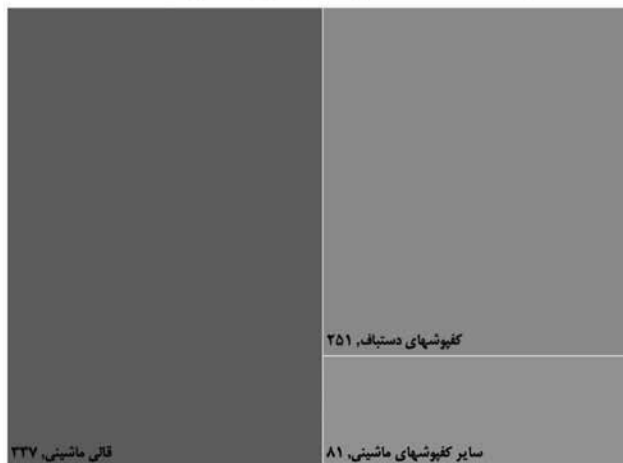
در سال ۲۰۱۶ میلادی، ۵ صادرکننده مهم انواع کفپوش‌های نساجی، به ترتیب چین با ۲۶۰۰ میلیون دلار (۱۸ درصد از کل جهان)، ترکیه با ۱۹۰۰ میلیون دلار (۱۴ درصد)، هند با ۱۷۴۰ میلیارد دلار (۱۲ درصد) بلژیک با ۱۷۲۰ میلیارد دلار (۱۲ درصد)، و هلند با ۱۱۰۰ میلیارد دلار (۸ درصد) بودند که ۶۳ درصد از صادرات جهانی را به خود اختصاص دادند. با وجود این که ایران در سال ۲۰۰۲ میلادی با سهم ۷.۵ درصدی از کل جهان، سومین صادرکننده جهان پس از بلژیک و آمریکا به شمار می‌رفت، در سال ۲۰۱۶ با سهم ۵ درصدی

روند صادرات کفپوش‌های نساجی ایران (میلیون دلار)

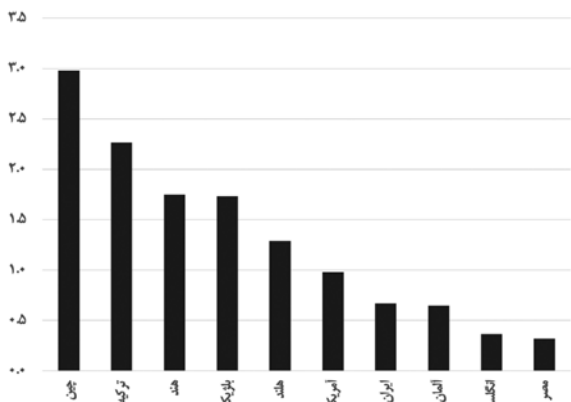
مرجع: نتایج پژوهش با استفاده از داده‌های گمرک ایران

سهم اقلام از صادرات کفپوش‌های ایران (میلیون دلار ، ۲۰۱۸)

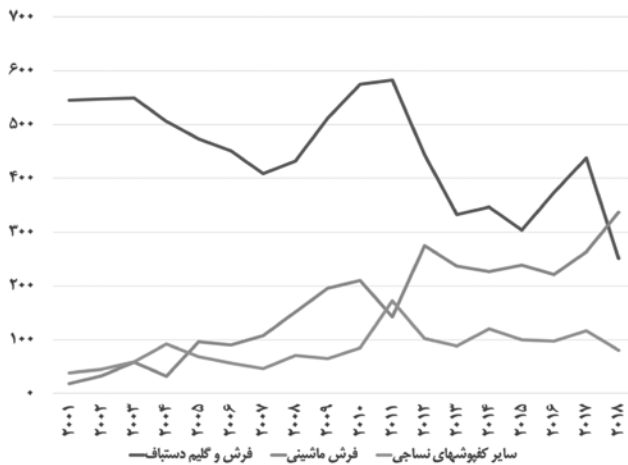

مرجع: نتایج پژوهش با استفاده از داده‌های گمرک ایران

صادرات ده صادرکننده بزرگ کفپوش‌های نساجی (میلیارد دلار ، ۲۰۱۸)

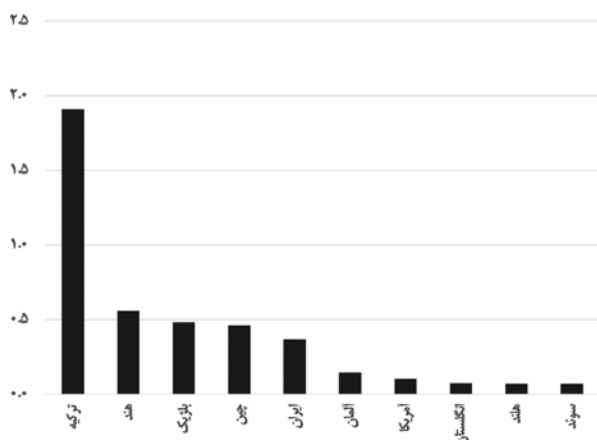

روند صادرات کفپوش‌های دستباف و ماشینی ایران (میلیون دلار)

مرجع: نتایج پژوهش با استفاده از داده‌های گمرک ایران

صادرات ده صادرکننده بزرگ قالی ماشینی (میلیارد دلار ، ۲۰۱۸)

روند صادرات قالی ماشینی ایران (میلیون دلار)

